

non nisi elementaribus qualitatibus definiendi, sed præterea læsa ista naturali temperatura diversi in-temperiei resultent morbi, quaternioni Elementorum similiter superstructi: unde & remedium vires non nisi per qualitarum elementarium varias graduationes determinantur, univèrsaque ferè medendi methodus his circumscribitur limitibus: si quid superest, his primis qualitatibus non declarabile, qualitarum occultarum vasto inscribitur Catalogo.

§. 3. De his quid judicandum, ingenuè nos informat *Hippocrates*, non tantum in proœmio loco suspensa *Tabula*, sed præterea dum libr. *De Veteri Medicina* ita inchoat: *Quicumq; de Medicinâ dicere aut scribere aggressi, dicendi scopum ac fundamentum sibi ipsis supposuerunt, calidum aut frigidum, aut humidum aut siccum, aut aliud quodcumque voluerint, rem in compendium contrahentes, principium causæ tum morborum, tum mortis hominibus idem, unum aut duo proponentes: hi in multis quidem quædiunt, manifestè errasseprehenduntur: & s. 27. no. 30. ejusdem libri, pergit dicere, frigiditatem & caliditatem ego omnium facultatum minimè potentes esse in corpore existimo. Adjungo his accuratissimum scientiarum restauratorem & augmentatorem *Franciscum Baconem*, *Baronem de Verulamio*, (cujus vestigiis tam feliciter sui *Conterranei Angli* insistant, per accurata minimeque fallacia experimenta Naturam ad promovendam Medicinam artesque Mechanicas, scrutantes:) qui quodam in loco apertè asserit: *Elementorum commentum, quod avidè à Medicis acceptum, quatuor complexionum, quatuor humorum, quatuor primarum qualitarum conjugationes post se traxit, tanquam malignum aliquod & infansum sidus infinitam & medicinam, nec non compluribus mechanicis rebus sterilitatem attulisse.**

§. 4. Pervetustum sanè esse hoc dogma, quod augustum Naturæ palatium quatuor qualitatibus primis, ceu angularibus Lapidibus superstruit, minimèque gentium à Peripatetica tantummodò schola primò fundatum, quin potius Hippocratis tempore magno applausu receptum fuisse, totus citatus tractatus de *Vet. Med.* unicè contra hoc dogma conscriptus, testatur. Nam *Hipp.* tempore *Artaxerxis Longimani* centum aliquot annos ante *Alexandrum Magnum*, & ita etiam ante *Aristotelem* vivens, *Democrito* familiaris & amicus, sine dubio hujus accurata Naturam interpretandi, crebris firmisque experimentis; in quibus totus fuit *Abderita*, confirmata dogmata hausit, iisque innixus, vulgatam tunc temporis elementarium qualitarum doctrinam ceu Medicinæ aut non sufficientem, aut inutilem rejecit, & atomorum variè conformatarum corpora componentium, indeque ortarum sensualium qualitarum & aliarum proprietatum, beneficio, tam Macro quam in specie microcosmi mirabilia exposuit, cum ex hoc *Abderitano* lumine præter scholam *Epicuream* tam *Cartesii Materialis*, quam Modernorum quorundam *Corpuseularis* Philosophia primos suos radios hausisse quodammodo videantur. *Aristoteles* v. Elementorum istam & qualitativam hypothesin, à majoribus traditam, in specie ex *Ocello Luciano* exceptam posteris ceu suam proposuit, & quantum possibile antiquos Philosophos oppressit, utpotè qui secundum *Illustr. Verulamium d. augment. scient. l. 3. pag. 228. More Otto-*

manorum regnare se haud turo posse putaret, nisi fratres suos contrucidasset. Hujus postmodum tam à *Galeno*, quam tunc insequentibus *Arabibus* arrepta Philosophia, in Medicorum scholas, neglectis limpidis Hippocraticis fontibus derivata & copiosa Commentariorum fœtura multiplicata fuit.

§. 5. Cæterum tota Physica Peripatetica specialis, & huic à *Galeno* superstructa Medicina ex eo natate videtur, quod quaternio iste Elementorum, nunquam & à nemine adhuc vel ulla aperta ratione demonstratus, vel certa quadam experientia confirmatus fuerit: quin potius Natura rerum ubique ipsi repugnare videatur, ut hoc sufficienter declarant *Dominus Boyle* in *Chymista Sceptico*, & *Helmontius* hinc inde in suis scriptis: in specie *Tr. Mist. & Compl. Elem. Figm.* Et hoc ipsum curiosioribus ingeniis primùm subministravit calcar, informandi vulgatam de Natura rerum doctrinam, & vel antiquam *Democriteam* & *Epicuream*, vel *Hermeticam* dictam refuscitare Philosophiam, v. novam quandam per experimenta ab ipsa Natura ejusque æmula Arte subministrata, illam interpretandi investigare rationem. Nam quatuor istas primas quod attinet qualitates, hæ ipsæ non secus ac cæteræ, secundæ aut tertiæ appellatæ, modi saltem sunt materiæ ex ejus particulis corpora componentibus variè conformatis & contextis, & diversimodè motis resultantes. De quo vid. *Boylei lib. de Origine Formæ & qualis*, anglicè conscriptus.

§. 6. Non rejicit verò ex toto *Hipp.* has ipsas qualitates, aut tanquam inermes contemnit, utpotè cum ubique in suis scriptis eosdem adducat, sed tantum ceu minus efficaces eas considerat, & non sufficientes, ut ab iisdem insigniter corporis machina alteretur, adeoque Medico convenientem medendi rationem subministrant: quin potius iisdem semper potentiorum facultatem annexam asserit, à qua in primis activitas & energia promanet, cui alia ex primis instar pedissequæ adhæreat: *Non enim propter calidum simpliciter homines febricitant, sed est amarum & calidum idem, & calidum, ac acidum & salsum ac calidum, & alia infinita, & rursus frigidum cum aliis facultatibus conjunctum. Hæc itaque sunt quæ ledunt: si simul adest a. calidum robore participans, nimirum ducens, & exacerbans, & augens simul cum illis, verum nullam potentiam majorem quam convenit videlicet, habens cit. loc. p. 30.* Terunt pressò pede hac in parte Divini Senis vestigia *Paracelsi* & *Helmontisti* qualitates istas primas relollæas vocantes, i. e. non procedentes immediatè ex fermentis & seminibus rerum. Unde etiam fermentis & fermentationibus transmutationum autoribus tribuuntur ea munia, quæ calori alias fuere adscripta, cum hic non effectivè sed tantum dispositivè operetur.

§. 7. Rationes autem quas profert *Hipp.* ut insufficientiæ arguat istam qualitarum Elementarium hypothesin, cit. libr. conscriptæ, & ex observationibus quotidiano usu obviis haustæ, (paucis ut repetam eas) sunt ferè sequentes: 1. à *Dietâ* s. 22. s. 23. quod alimenta, v. g. triticum, cato, aqua, vel inordinatè ingesta, vel non ritè præparata aut aliàs mutata, nos denuò sanent sine ulla per qualitates elementares inducra aut sublata alteratione. De quo plura infra. 2. *Ab autoritate*

majorum